

Werkplan Werkgroep Zeijerwiek seizoen 2016/2017

Het 34-ste werkseizoen van de werkgroep

In geel de activiteiten die dit werkseizoen prioriteit hebben / in **blauw** de werkzaamheden die over de komende jaren verdeeld worden uitgevoerd / in **een kadertje** de nog niet eerder voorgestelde activiteiten.

De werkzaamheden voor buiten het winterwerkseizoen worden in 2017 apart opgenomen in het zomervondprogramma van de werkgroep.

”Verjonging”

Inleiding

Het werkplan geeft aan welke werkzaamheden het komend werkseizoen opgepakt kunnen worden en ook de werkzaamheden die de komende jaren prioriteit krijgen. Het is opgesteld in overleg met de leden van de werkgroep, het bestuur van de Stichting Zeijerwiek en met Staatsbosbeheer en Landschapsbeheer Drenthe.

Voornaamste doel van de werkgroep is het behouden en versterken van de kwaliteit van cultuurhistorische, biodiversiteit- en recreatieve waarden die in de loop der jaren zijn bereikt. Dat doet de werkgroep door alle projecten langs en nabij de Veentjesroute zo goed mogelijk en op een toekomstbestendige manier te ontwikkelen en te beheren. Prioriteit in het werk hebben ieder jaar:

- Het plaatselijk maaien van de oevers van de wijk en delen van de veentjes en het tijdig afvoeren van het maaisel.
- Het onderhoud van de Veentjesroute.
- Het openhouden van de sleuven en putjes in de veentjes zodat het cultuurhistorisch interessante verleden zichtbaar blijft.
- Het aanbrengen van variatie in houtsingels- en wallen ter vergroting van biodiversiteit en landschapsbeleving.

Voor de uitvoering van Fase II van het vierde Omgevingsplan Zeijen is geld beschikbaar gesteld door de gemeente, de provincie en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Een groot aantal projecten is het afgelopen jaar al afgerond. Dit najaar gaat de werkgroep de overige projecten uit fase II afronden (uiterlijk voor eind december 2016). In het voorjaar van 2017 zal in een speciale bijeenkomst met de subsidieverstrekkers aandacht geschonken worden aan de resultaten van alle projecten die zijn gerealiseerd. In een bijlage bij dit document zijn de nog niet afgeronde onderdelen van het Omgevingsplan Zeijen vermeld met de actuele status.

Vorig jaar heeft de stichting Zeijerwiek met haar klankbord het idee besproken om het werkgebied uit te breiden tot de Fietsroute Zeijen. Als proef is langs de fietsroute een stuk bos/houtsingel uitgedund. In het komend seizoen en de jaren daarna zullen deze werkzaamheden worden afgerond en verder uitgebouwd.

Als thema is dit jaar gekozen voor “verjonging”. Een thema dat de komende jaren actueel zal zijn. De werkgroep wil op een aantal plekken in de bestaande houtwallen en bospartijen ruimte creëren voor verjonging. Met verjonging ontstaat een vloeiender verloop van paden, vennetjes en landbouwgebieden naar de bospartijen. Ook komt er zo weer meer licht in het bos wat goed is voor de ontwikkeling van de ondersoorten en goed is voor een breder en meer gedifferentieerd insectenbestand. De biodiversiteit die relatief laag is krijgt een positieve impuls.

Daarnaast is er ook binnen de werkgroep zelf aan verjonging gedaan. De afgelopen jaren zijn er wat nieuwe jongere mensen in de groep gekomen die nu langzaam wat taken over gaan nemen van de oudere werkgroep leden.

Zeijerwiek, Veldakkersveen en omgeving

Zeijerwiek zelf

Mooi resultaat van het beheerbeleid van de afgelopen jaren is de terugkeer van de Gevlekte Rietorchis langs de Zeijerwiek. Reden om het gevolgde beleid in de komende jaren door te zetten. In overleg met SBB zullen een aantal bomen langs de wijk worden geveld om zo het culturele aspect van de trekvaart verder te benadrukken.

In de komende jaren zal de houtwal ten noorden van de wijk op een aantal plekken worden verjongd. Dit zal worden gedaan door op enkele plekken zogenaamde halve manen (halve cirkels) vrij te maken en zo de ruimte te geven aan nieuwe begroeiing.

- Afzetten en maaien bovenwaterbegroeiing in bepaalde vakken. Waar begroeiing ijl is deze niet maaien. Waar alleen gras en dergelijke staat ook niet maaien. Met motorzaag of knipschaar zo nodig vanuit het water (met waadbroek) de houtige opslag vlak boven het water afzetten. Maaisel afvoeren naar de nieuwe broeibulten.
- In de winter een enkele grotere overhangende boom vellen langs de wijk en op de dijk bij het Veldakkersveentje met als doel: openheid oever Zeijerwiek en rand van het veentje.

• Langs de smalle dijk enkele zichtplekken op het vennetje en landgoed Zeijerveld aanbrengen.

Veldakkersveen

- Maaien van het schuine talud van de dijk en het jubileumbosje (incl. wal) en van enkele zandruggen begroeid met ouder wordend riet. Wordt in opdracht van Landschapsbeheer Drenthe (SLD) uitgevoerd. Het maaisel voert de werkgroep af naar de nieuwe broeibulten.
  - Stapsgewijs dunnen 'ruilverkavelingsbeplanting' achterzijde van het veentje om aan te sluiten bij de jonge broekbosbeplanting van het landgoed Zeijen. Dit seizoen beginnen met twee of drie zicht-openingen van ca. 10 meter breed richting het landgoed. Snoeihout wegzetten in houtrillen ten behoeve van vogels en andere dieren.
  - In geval van dragend ijs in de winter de opslag aan wilg en berk in het veentje afzetten en de takken afvoeren. Als er geen winter lijkt te komen dan halverwege het winterseizoen met behulp van rijplaten zoveel mogelijk opslag uit het veentje zien te krijgen. Doel: vanuit oogpunt van cultuurhistorie de openheid van het veentje handhaven.
- Rand met Landgoed Zeijen uitdunnen of terugzetten.

Elders in deze omgeving

- Op aanraden van de vleermuizen experts de toegang tot het vleermuizenhol verbreden en taps toe laten lopen.
- 'De kikkerpoel' minimaal beheren in een poging de nu woekerende begroeiing zichzelf te laten verstikken.
- Uisdunnen van de Vogelkers is het bosje tussen Vleermuishol en Kikkerpoel.
- Hek aan de Zuiderstraat vervangen.
- Pad Zeijerwiek Noordzijde en smalle dijk verbeteren (evt. met woudzand) (door/met SBB).

Haverkampsveen en omgeving

- Zichtplekken nabij Haverkampsveen vrij maken.
  - Picknickbank verplaatsen
  - Het raster vrij maaien van begroeiing en bramenopslag om goed zicht op het veentje te houden. Zorgen voor vrij zicht op het water vanaf de picknickbank door de op de waterlijn staande lisdodde weg te maaien of met sloothaak uit te trekken en af te voeren.
- De zandwegen rondom het Haverkampsveen en het begin van de Broekenweg (van Zuiderstraat tot en met en vorig jaar gekapte stukje bos) verbeteren zomogelijk met het 'eigen' zand van de weg en anders aanvullen met bijv. woudzand (uit te voeren door SBB).

Bollenveen en omgeving

- Maaien van de zicht-belemmerende bramenopslag op meerder plekken en het dicht begroeide deel rechts van de tjasker (advies Sibert Hoeksma). Wordt via Landschapsbeheer Drenthe uitgevoerd. Het cultuurhistorisch interessante beeld van het veentje met zijn veensleuven en –putjes blijft hierdoor behouden. Afvoeren maaisel naar te maken broeibult of op bereikbare plek laten liggen voor afvoer door SBB.
- Met sloothaak bestaande en verlande sleuven opschonen van vooral de lisdodde (de sigaren); waar nodig de snit daarbij inzetten.

• Opslag op de landtongen verwijderen en daarmee het open karakter van het ven terugbrengen.

• Zorgen voor vrij zicht op het water vanaf de picknickbank.

• Zichtplek verbreden tegenover de oversteek tussen Bollenveen en zandweg (Broekenweg).

• Inzetten op het opheffen van de geïsoleerde ligging van dit archeologisch erfgoed door een structurele verbinding met het aangrenzend Zeijerstrubben, tevens archeologisch reservaat. Op deze wijze is toekomstbestendig beheer en ontwikkeling mogelijk.

Meestersveen en omgeving

- Maaien opslag onder de bomenweide, het ‘dijkje’ langs het veentje en het deel rond en achter de tjasker. Dit alles wordt via Landschapsbeheer Drenthe uitgevoerd.
- Opnieuw een gedeelte van het aangekochte stukje bos in het veentje (direct aan de weg) vellen (4-jaren-plan).

• Waterpeil mogelijk iets verhogen waardoor de oude stobbes onder water komen. Deze in elk geval niet verwijderen ivm kwetsbaarheid ondergrond.

• De oude eik aan Kerkpad (kant Oosterweg) vrijmaken van de direct erom heen staande bramenstruwelen. Idem de oude eik aan het Kerkpad dichterbij het dorp.

• Inzetten op het opheffen van de geïsoleerde ligging van het Meestersveen door verbinding te zoeken met het voormalige zandgat. Op deze wijze is toekomstbestendig beheer en ontwikkeling mogelijk.

Veentjesroute algemeen

- De andere zijde van het wandelpad Haverkampsvveen naar Oude Norgerweg, ‘het Haverkampspattie’ in het seizoen 2017-2018 deels afzetten (enkele mooie bomen laten staan, dit op verzoek van SBB). Dit zou goed in samenwerking met de Boermarke uitgevoerd kunnen worden. Het pad een meter breder maaien.
- Participeren in het pingo-project van Landschapsbeheer Drenthe bij onderzoek van veentjes en potentiële pingo ruïnes rondom Zeijen.

• In goed overleg samen met SBB (en Belangenvereniging en Website Zeijen) verder ontwikkelen van de wandelroute. De bebording (informatie panelen en borden aan de toegang tot SBB-eigendom, dus ook op andere plekken dan alleen langs de wandelroute) vernieuwen en (zo nodig) in de huidige huisstijl van SBB brengen. De informatieborden zullen samen met de werkgroep worden vormgegeven en worden samengesteld. Daarbij is er ruimte om het logo van de werkgroep te verwerken op de borden. Het huidige boekje van de route blijft gewoon gehandhaafd. Het eigendom van de route blijft bij de werkgroep.

Mogelijkheden tot verder ontwikkelen van de route zijn (verder uit te werken door werkgroep en SBB):

➤ Richting paaltjes vernieuwen.

➤ QR-codes gebruiken om op informatieborden te verwijzen naar aanvullende informatie op bijvoorbeeld de historische site van Zeijen.

Fietsroute Zeijen

De enkele jaren geleden ontwikkelde Fietsroute Zeijen geeft een goed beeld van de omgeving van het dorp Zeijen. Zowel de oudere delen als de jonge ontginningen worden aangedaan. Langs de route zijn mogelijkheden aanwezig om de kwaliteit van de route te verbeteren. Daarbij valt te

denken aan verbeteringen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, landbouw en recreatie. **Enkele mogelijkheden:**

Natuur:

- Het vergroten van de soortenrijkdom (biodiversiteit) door bestaande houtsingels (deels) te verjongen.
- Het in overleg met de eigenaren inrichten van enkele weidevogelgebiedjes (later maaien, hogere waterstand etc.) en/of vlindervriendelijke gebiedjes. Landschapsbeheer zou hier mogelijk ondersteuning kunnen bieden.

Landschap, recreatie en beleving:

- In het zicht brengen van de zeer oude eiken die in de ruilverkaveling destijds zijn omringd met snelgroeiend hout wat de ontwikkeling van de eiken belemmert. Van oude luchtfoto's (1935) is af te leiden dat de eiken bijna honderd jaar oud zijn.
- Herstellen van de openheid van het beekdal, sommige houtsingels lopen nu erg ver door naar de beek wat de openheid belemmert.
- Enkele zichtplekken maken op markante plekken.
- Plaatsen van een zitbank of picknickbank op plekken met een mooi uitzicht.

Cultuurhistorie:

- Op enkele informatieborden de fietser wijzen op de cultuurhistorisch interessante omgeving (type boerderijen, ontginningen, de essen etc.). Hierbij aansluiten op de wandelroute, bijvoorbeeld door het gebruik van QR-codes.

Landbouw:

- Opheffen van belemmeringen voor de landbouw door overhangende begroeiing van uit de op te knappen houtwallen en houtsingels te verwijderen.

Vorig werkseizoen heeft de werkgroep in overleg met Staatsbosbeheer (eigenaar) een begin gemaakt met de verbetering van de fietsroute door één houtsingel haaks op de Oosterweg éénzijdig aan te pakken. De komende seizoenen wordt het onderhoud aan deze houtwal afgerond. Aandacht daarbij voor herstel van de openheid van het beekdal. Omdat het veel zaagwerk betreft verdelen we de verbetering van enkele volgende houtwallen over meerdere werkseizoenen.

Overige werkzaamheden

- Snoeien dorpsboomgaard (door de ploeg van boomgaardeniers); evt. watergeven bomen in droge periode, etc. **Onderbegroeiing met regelmaat maaien. Herplanting van drie nieuwe fruitboompjes.** Zo mogelijk een bijen/bloemenweide aanbrengen onder de fruitbomen, danwel de bomen goed afschermen (LBD) zodat er schapen kunnen gaan grazen.
- **Beheer en onderhoud van de gator (maanwagen), de keet en de bosmaaiers.**
- Beheer en onderhoud van de tjaskers; de speciale molengroep verzorgt dit.
- Voorlichting en educatie via bijvoorbeeld het Zeijerkraantie en de website www.zeijen.nu. Idem door samen met de basisschool educatieve projecten uit te voeren.
- Onderhouden van recreatievoorzieningen langs de wandelroute.
- Opzetten en periodiek uitvoeren van een monitoringprogramma en de resultaten toegankelijk maken.

Bijlage 1: Voornaamste vòòr eind 2016 nog uit te voeren onderdelen van het Omgevingsplan Zeijen

Voor het uitvoeren van het omgevingsplan is subsidie ontvangen. De eindafrekening ervan moet voor eind 2016 gemaakt zijn. Dit najaar zal de werkgroep daarom naast de reguliere werkzaamheden ook nog werk verzetten t.b.v. deze projecten.

De voornaamste nog niet afgeronde klussen zijn:

- ✓ Verbetering enkele verwaarloosde eikenhoutwallen of (ontsierende) landschapselementen; onder meer de houtwal tussen voetbalveld en de Zeijerhoogte; uitvoeren najaar 2016.
- ✓ Herinrichting pomphuis Zeijerwiek. Omdat het pomphuis na al die jaren hier en daar gerenoveerd moet worden kan daarbij gelijk een aparte ruimte worden gemaakt waarin de alpen-watersalamanders kunnen overleven. Nagenoeg gereed, afronding in september.
- ✓ Uitwerken Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor Zeijen; Actie ligt bij de Boermarke.
- ✓ Biotoopverbetering eigendommen Boermarke; Actie ligt bij de Boermarke.
- ✓ Verbetering brug Kerkpad / Masloot resp. brug in landgoed Pathuis; Materiaal wordt in 2016 aangeschaft. Brug landgoed aanpakken in najaar 2016, brug Kerkpad ook of anders in het voorjaar van 2017.

Bijlage 2: Achtergrondinformatie bij het werkplan en de werkwijze van de werkgroep

Werkgebied van de werkgroep

Het werkgebied beperkt zich in beginsel tot de Veentjesroute en de Fietsroute Zeijen en de naaste omgeving ervan.

Uitgangspunt

Het beleid is gericht op een gevarieerd en verschrallend beheer van watergangen, veentjes en bos- en landschapselementen (vergroten biodiversiteit) en het beheer van de recreatieve wandel- en fietsverbindingen rond Zeijen, waaronder met name de Veentjesroute Zeijen en de fietsroute Zeijen.

Hierbij wordt rekening gehouden met de wensen van de bevolking van de schoolkring Zeijen.

Belangrijk uitgangspunten zijn de cultuurhistorie en de landschappelijke kwaliteiten van de omgeving die wij graag aan de wandelaars en fietsers willen laten zien om op die manier het erfgoed en het landschap levend en herkenbaar te houden.

Voorrang hebben steeds de beheermaatregelen van al eerder gerealiseerde projecten en elementen.

Werkwijze

De werkgroep laat zich adviseren door het SBB en de SLD. Jaarlijks wordt een werkplan opgesteld op grond van eigen praktijkervaring en inbreng van de bevolking van Zeijen. Het plan wordt in overleg met SBB en SLD zo nodig bijgesteld. Alvorens op bepaalde locaties te gaan zagen vindt overleg plaats met SBB en worden zo nodig bomen gemerkt die moeten blijven staan.

SBB ondersteunt de werkgroep met een jaarlijkse financiële bijdrage in de gemaakte kosten en door middel van het beschikbaar stellen van materieel (onder meer een één-assige grasmaaier), brandstof en kennis. De SLD ondersteunt de uitvoering onder meer door een deel van het maaiwerk in de veentjes te bekostigen en eveneens door het beschikbaar stellen van materieel en kennis. Ook van de zijde van de gemeenten Tynaarlo en Assen, de provincie Drenthe en het waterschap Noorderzijlvest wordt waar mogelijk bijgedragen in de uitvoering van de diverse op hun terrein liggende projecten.

Door de coördinator van de werkgroep wordt in de regel iedere donderdagavond een werkbericht verzonden waarin de voorgestelde werkzaamheden voor de komende werkdag staan vermeld. Werkgroep leden melden zich per mail of telefonisch af voor donderdagavond 18.00 uur als zij de komende werkdag niet aanwezig kunnen zijn.

Op de zaterdagmorgen kunnen altijd nog wijzigingen in het werkprogramma worden besproken.

Veiligheid

Het gebruik van bosmaaier en motorzaag gebeurt uitsluitend door diegenen die daarvoor de veiligheids cursus hebben gevolgd.

Steeds wordt voor het werk gecontroleerd of een bosmaaier in orde is. Wisselen van zaagblad etc. gebeurt alleen door de mensen die de cursus hebben gevolgd.

Er wordt uitsluitend met motorzaag of bosmaaier gewerkt als men in de benodigde

veiligheidskleding is gestoken. Dit geldt ook voor degenen die maaisel harken of takken wegslepen.

Ieder werkgroep lid is hier zelf verantwoordelijk voor.